Sampo Seppänen
21.4.2022

Ympäristövaliokunta
Eduskunta
YmV@eduskunta.fi

Asia: VNS 2/2022 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026

Energiateollisuus ry:n lausunto

Energiateollisuus ry (ET) kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Julkisen talouden suunnitelmassa hiilineutraaliuteen liittyviin tavoitteisiin panostetaan n. 2,7 mrd. eurolla vuonna 2023 supistuen n. 2,1 mrd. euroon vuonna 2026. Vuoden 2023 määrärahan korkeampaa tasoa selittää Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisen rahoituksen painottuminen suunnitelman alkuvuosille. Lisäksi vuosille 2022-2023 on tehty varautumisen ministerityöryhmän linjausten pohjalta päätökset energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta, joka nostaa myös vuoden 2023 määrärahatasoja. Tavoitteena on nopeuttaa merkittävällä tavalla irtautumista fossiilisesta energiasta sekä tukea uuden teknologian käyttöönottoa.

Uusien teknologioiden kehittäminen tukien keskiöön

Uusien teknologioiden kehittämisellä ja käyttöönotolla on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä ja vähähiiliseen energiantuotantoon siirtymisessä. Keskeisenä haasteena on siirtymän toteuttaminen kannattavasti ja kilpailukyky säilyttäen. Tarvittavan muutoksen nopeuttamiseksi ja tehostamiseksi, on tutkimus- ja demonstraatiovaiheessa olevia uusia teknologioita syytä tukea. Kehitysvaiheen jälkeen kaikkien teknologioiden tulee pärjätä kilpailluilla markkinoilla.

TKI-tuet lisäävät tarvittavia kannustimia kehittää riittävissä määrin teknologiaa, joka hyödyttää myös laajemmin kansantaloutta päästövähennysten myötä ja lisää myös potentiaalia uusien vientituotteiden kehittämiseen.

- Energiateollisuus painottaa, että energiantuotannon osalta tukipolitiikkaa tulee suunnata tutkimus- ja demonstraatiovaiheessa oleviin uusin teknologioihin.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2023-2026 lisätään TKI-panostuksia. Vuonna 2023 otetaan käyttöön T&K verokannustin ja valtion T&K-panosten kokonaisuutta (määrärahoja ja valtuuksia) korotetaan kaikkiaan noin 350 miljoonalla eurolla edelliseen kehykseen verrattuna. Tavoitteena on nostaa yksityisten ja julkisten investointien ja rahoituksen osuus neljään prosenttiin Suomen bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

- Energiateollisuus tukee lisäpanostuksia TKI-ympäristöön.

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

Vuosien 2022-2023 lisäpanostukset energiaomavaraisuuteen ja huoltovarmuuteen.

Ukrainan sota luo energian hinnan nousupaineita ja koettelee huoltovarmuutta. Energia-ala investoi tänä vuonna yli 3 miljardia euroa puhtaaseen energiaan sekä vahvoihin verkkoihin. Investoinnit uusiutuvaan energiaan on saatava nopeasti liikkeelle ja lupakäsittelyt sujuvaksi.

Lisäpanostuskokonaisuuden toimenpiteisiin kuuluvat energiainvestointien vauhdittaminen, fossiilisista polttoaineista irtautuminen liikenteessä sekä pientalojen ja muiden asuinrakennusten lämmitysratkaisut.

- Katsomme, että lisäpanostukset demonstraatiohankkeisiin sekä akku- ja vetyteknologiaan ovat oikeansuuntaisia ja niillä vauhditetaan siirtymää kohti hiilineutraalia ja omavaraista energiantuotantoa.

Neljännes puupolttoaineista on tuotu lähivuosina Venäjältä. Tämän estyminen luo painetta kotimaisen bioenergian lisäkäyttöön. Hallituksen toimenpiteet hakekauppaa vauhdittaville bioterminaaleille ja Kemera-tuen tukiehtojen ja tuki-intensiteetin palauttaminen vuoden 2015 mukaisiksi parantavat kotimaisten puupolttoaineiden saatavuutta etenkin harvennushakkuiden lisääntymisen kautta.

- Energiateollisuus pitää toimenpidettä tarpeellisena. Näin lisätään energian toimitusvarmuutta tämänhetkisessä geopoliittisessa tilanteessa. Lisäksi toimenpide vähentää riskiä ainespuun ajautumisesta energiantuotannon polttoaineeksi.

Investointien suurimpana esteenä ei useinkaan ole teknologia, tuotannon hinta tai rahoituksen saatavuus, vaan luvituksen haasteet. Näitä haasteita on helpotettava sujuvoittamalla luvituskäytäntöjä ja purkamalla päällekkäisiä prosesseja.

- Selonteossa ympäristölupia käsittelevät aluehallintoviranomaset saavat lisärahoitusta vihreän siirtymän lupakäsittelyihin vuosille 2022–2026. Pidämme linjausta tervetulleena.
- Lisäksi kannatamme hallituksen päätöstä valmistella vihreän siirtymän investointien vauhdittamiseksi niitä koskevien investointien määräaikainen etusija lupakäsittelyssä.

Päästöoikeuden hinta ja sen ohjausvaikutus

Selonteossa ei ole huomioitu lainkaan päästöoikeuden viimeaikaista hintakehitystä, sen tuomaa ohjausvaikutusta ja fiskaalista kertymää. Päästöoikeuden hinta nousi vuoden 2021 aikana noin 50 eurolla per tCO2. Kohonneiden hintojen myötä Suomen päästöoikeuksien huutokauppatulot lähes kaksinkertaistuivat edellisvuoteen verrattuna. Tuloja kertyi vuonna 2021 yhteensä noin 409 miljoonaa euroa. Samalla päästökaupan ohjausvaikutus energiantuotannossa kasvoi ja on selvää, että päästöt vähenevät aikaisemmin ennustettua jyrkemmin. Sähkön ja kaukolämmön päästöt painuu hyvin alas vuoteen 2030 mennessä.

- On oletettavaa, että päästöoikeuksien hinnat tulevat pysymään selvästi aikaisempaa korkeammalla tasolla myös jatkossa. Ohjausvaikutuksen purressa energiantuotannon polttoaineiden veronkorotuksia tulee välttää.

Liikenteen toimet

Suomen haastavien liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi autokannan pitää uusiutua nopeasti vähäpäästöisempään suuntaan. Latausinfrastruktuurin puute on vaihtoehtoisten käyttövoimien käyttöönoton osittainen pullonkaula.

- Katsomme panostukset latausinfrastruktuurin rakentamisen vauhdittamiseksi tarpeellisena ja valtiontalouden näkökulmasta kustannustehokkaana tukiratkaisuna. Lisäksi vähäpäästöisten

työsuhdeautojen verotusarvon alentaminen vuosille 2023—2025 ja sähköautojen hankintatuet vauhdittavat tarpeellista siirtymää.

Lisätietoja: Sampo Seppänen, sampo.seppanen@energia.fi, 050 340 7716